

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Zákon ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 343/2015 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/51>

Materiál v pripomienkovom konaní do 28.02.2024

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Navrhuje sa zjednotenie pravidiel pre podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou zlúčením týchto kategórií a zjednotením pravidiel zadávania zákaziek. Navrhuje sa úprava minimálnej hodnoty podlimitnej zákazky na 50 000 € za účelom výraznej časovej úspory a odbúrania zbytočnej administratívnej záťaže pre zákazky, ktoré tvoria zhruba polovicu všetkých zákaziek zverejňovaných vo Vestníku ÚVO. Navrhovaný limit sa prispôsobuje spektru limitov v EÚ (Írsko, 50 000 €, Maďarsko 40 000 €, Poľsko 30 000 €) a pomôže urýchliť procesy v praxi. Návrhom sa upravujú revízne postupy. Žiadosť o nápravu sa zo zákona vypúšťa bez náhrady, keďže nie je vyžadovaným inštitútom podľa európskych predpisov, čím dôjde k zjednodušeniu postupu vo verejnom obstarávaní. V neposlednom rade sa zavádza koncept fakultatívnosti odborného garanta, ktorý dáva verejným obstarávateľom väčšiu mieru flexibility v rozhodovaní na rozdiel od úpravy, ktorá nadobudne účinnosť 1. marca 2024, ktorá povinne vyžaduje účasť odborného garanta na realizácii každej podlimitnej a nadlimitnej zákazky

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.07.2024

Postoj RÚZ k materiálu

Navrhuje sa zjednotenie pravidiel pre podlimitné zákazky a zákazky s nízkou hodnotou zlúčením týchto kategórií a zjednotením pravidiel zadávania zákaziek. Navrhuje sa úprava minimálnej hodnoty podlimitnej zákazky na 50 000 € za účelom výraznej časovej úspory a odbúrania zbytočnej administratívnej záťaže pre zákazky, ktoré tvoria zhruba polovicu všetkých zákaziek zverejňovaných vo Vestníku ÚVO. RÚZ k návrhu predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k návrhu ako celku

Navrhujeme znenie zosúladiť s návrhom zákona o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície a pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Číslo materiálu:UV-7345/2024.

Odôvodnenie:

Zmena ZVO sa v súčasnosti navrhuje aj návrhom zákona o mimoriadnych opatreniach pre strategické investície pre výstavbu transeurópskej dopravnej siete a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Je potrebné ich zosúladiť.

2. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 4

Nestotožňujeme sa s návrhom predkladateľa na vyňatie zákaziek spod režimu verejného obstarávania až do výšky 50 tisíc EUR. Zároveň rozumieme záujmu zvýšiť rýchlosť verejného obstarávania pri menších zákazkách. Platí skutočnosť, že touto úpravou by z pôsobnosti zákona vypadlo v oblasti telekomunikačných služieb, ale aj iných oblastiach, cca 80 – 90 % zákaziek z celkového počtu realizovaných verejných obstarávaní, čo so sebou prináša extrémne zhoršenie podnikateľského prostredia a zužovanie a obmedzovanie hospodárskej súťaže. Rovnako dôjde k obmedzeniu transparentnosti na úplne minimum, ak vôbec ostane zachovaná, pretože verejný obstarávateľia nebudú mať v súvislosti s navrhovanou novelou takmer žiadne povinnosti zverejňovania dokumentov, a zároveň v značnom rozsahu vypadnú kompetencie Úradu na kontrolu zákaziek. Rovnako táto zmena bude nabádať verejných

obstarávateľov k nezákonnému rozdeľovaniu zákaziek, pretože v zásade nebude možné skontrolovať, či sa jednalo alebo nejednalo o nezákonné rozdelenie.

Navrhujeme, aby zostala zachovaná pôvodná hodnota, teda zákon sa nebude vzťahovať na zákazky, ktorých predpokladaná hodnota je nižšia ako 10 000 eur.

Alternatívne je potrebné vyňať tieto problematické oblasti z tejto úpravy a ponechať im pôvodné nastavenie (napríklad oblasť telekomunikácií). Takže súčasťou úpravy znenia tohto paragrafu bude odkaz, v ktorom bude uvedená informácia, na ktoré oblasti obstarávania sa tento nový limit nevzťahuje, ale bude platiť aj naďalej pôvodných 10 000 eur.

Rovnako v tejto súvislosti platí, že zmena limitov nevyrieši problém s urýchlením obstarávaní a odstránení administratívnu záťaž. Obstarávania sú pomalé primárne z dôvodov na strane verejných obstarávateľov a obstarávateľ, kedy súťažné podklady a celú dokumentáciu pripravujú nekompetentné osoby bez náležitého vzdelania v oblasti verejných obstarávaní a práva.

Záverom uvádzame, že na Slovensku stále nie je situácia na zvýšenie limitov pri zákazkách s nízkou hodnotou. Dôsledkom zvýšených limitov pri tomto type zákaziek bude jednoznačné zníženie transparentnosti, princípu rovnakého zaobchádzania a následne hospodárnosti pri nakladaní s verejnými financiami.

3. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 6 a 9

Navrhujeme:

1. Spresniť definíciu pre zákazky na tovary, stavebné práce a služby, ktoré sú bežne dostupné na trhu podľa § 2 odsek 7 ZVO.
2. Doplniť definíciu pre zákazky na tovary, stavebné práce a služby, ktoré nie sú bežne dostupné na trhu
3. Doplniť postup zadávania zákaziek na tovary, stavebné práce a služby, ktoré nie sú bežne dostupné na trhu.
4. Doplniť postup zadávania zákaziek na stavebné práce (bez zaradenia podľa dostupnosti).

Odôvodnenie:

V prvom rade upriamujeme pozornosť na výkladové stanovisko ÚVO č. 2/2017, v zmysle ktorého zákazka na uskutočnenie stavebných prác, ktorej predmetom je najmä uskutočnenie stavby, vypracovanie projektovej dokumentácie a uskutočnenie stavby alebo uskutočnenie stavebných prác podľa projektovej dokumentácie, je svojou povahou (svojím charakterom) jedinečná, nie je bežne dostupná na trhu, a preto ju nie je možné zadávať cez elektronické trhovisko.

Návrh nového ustanovenia § 2 odsek 7 znie:

„(7) Na bežnú dostupnosť nemá vplyv, ak tovary, stavebné práce alebo služby nie sú určené na uspokojenie bežných prevádzkových potrieb, ako ani to, ak nemajú spotrebný charakter. Bežne dostupnými môžu byť aj tovary, stavebné práce alebo služby určené pre dopravnú infraštruktúru, či iné komplexné činnosti.“

V navrhovanej novele bol:

a) vypustený § 108, následne § 108-111 vrátane nadpisov boli upravené z „Zjednodušený postup pre zákazky na bežne dostupné tovary a služby“ a zrušené § 112 - až 118 (Bežný postup pre podlimitné zákazky“, Priame rokovacie konanie, Zadávanie zákaziek s nízkymi hodnotami, Zadávanie podlimitných koncesíí) a navrhované znenie § 108 - § 111 (Zadávanie podlimitnej zákazky, Zadávanie podlimitnej koncesie).

Zo znenia §108 odseku 2 vyplýva, cit:

„Verejný obstarávateľ na účel zadania podlimitnej zákazky, proti ktorej nie je možné podať námietky vyzve na predloženie ponuky aspoň tri hospodárske subjekty na to určenou funkcionalitou elektronickej platformy, alebo iným elektronickým prostriedkom podľa § 20. Okrem postupu podľa prvej vety môže verejný obstarávateľ dobrovoľne postupovať podľa § 109. Pre zadávanie zákaziek podlimitnej zákazky na dodanie tovarov alebo poskytnutie služby bežne dostupných na trhu môže verejný obstarávateľ použiť na to určenú funkcionalitu elektronickej platformy a postupuje podľa odsekov 10 až 17...“

Zo znenia §109 odseku 1 vyplýva, že :

(1) Verejný obstarávateľ je v rámci zadávania podlimitnej zákazky povinný odoslať na uverejnenie prostredníctvom na to určeného elektronického nástroja výzvu na predkladanie ponúk vopred neurčenému okruhu hospodárskych subjektov, ak ide o podlimitnú zákazku pri ktorej možno podať námietky.

Na základe vyššie uvedeného, nie je zrejmé:

1. Z akého dôvodu sa delia zákazky na tovary, stavebné práce a služby na základe bežnej dostupnosti;
2. Z akého dôvodu sú prípustné len bežne dostupné tovary, stavebné práce alebo služby určené len v segmente dopravná infraštruktúra;
3. Aké činnosti je možné subsumovať pod „iné komplexné činnosti“;
4. Akým postupom bude prebiehať zadávanie zákaziek nie bežne dostupných na trhu;

Navrhovaná novela spojila postupy zadávania podlimitných zákaziek pod § 108 - § 111 ZVO, čím síce rozsahovo zúžila počet ustanovení ZVO, ale postupy zadávania podlimitných zákaziek voči ostatným navrhovaným úpravám sa stávajú neprehľadné a netransparentné.

4. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 10

Žiadame zachovať rozdelenie zákaziek z pohľadu finančných limitov na zákazky s nízkou hodnotou, podlimitné a nadlimitné zákazky. Najmä z dôvodu, že vo viacerých oblastiach podnikania (napr. telekomunikačné služby) tvoria zákazky s nízkou hodnotou až 80 – 90 % z celkového počtu zákaziek, ktoré sú realizované v rámci Slovenskej republiky, čím by došlo k ešte väčšiemu zúženiu a ohrozeniu hospodárskej súťaže, ako tomu je doteraz vzhľadom na počet subjektov, ktoré sa napr. vo sfére telekomunikácii vyskytujú. Rovnako platí, že nezrýchli proces verejných obstarávaní v našom prostredí. Priestor na zlepšenie je práve vo vzdelávaní osôb zodpovedných za verejné obstarávanie a ich špecializácii, rovnako kladenie väčšieho dôrazu na prípravu kvalitných súťažných podkladov.

Zrušenie zákaziek s nízkou hodnotou bude mať negatívny dopad na podnikateľské prostredie a konkurencieschopnosť, keďže navrhovaná právna úprava eliminuje súťaživosť hráčov, čo sa výrazne prejaví najmä u MSP. Zákonodarca opomenul základný fakt, a to, že v Slovenskej republike z hľadiska štruktúry trhu má majoritnú väčšinu zastúpenie MSP. Zdravá a spravodlivá hospodárska súťaž vo verejnom obstarávaní sa bez zapojenia MSP nezaobíde. Navrhovaná právna úprava však práve naopak poskytuje dostatočný priestor na tzv. fiktívnu konkurenciu s vopred dohodnutým uchádzačom, čím znižuje priestor a príležitosť pre MSP participovať na verejných zákazkách.

Samotným vylúčením zákaziek s nízkou hodnotou by došlo k popretiu základných požiadaviek stanovených Európskym kódexom najlepšej praxe na zjednodušenie prístupu MSP k zákazkám verejného obstarávania, keďže navrhované znenie zákona nijakým spôsobom nenapomáha k ich účasti vo verejnom obstarávaní, ale práve naopak, zvyšuje riziko korupčného správania a nečestnej hospodárskej súťaže.

Rovnako, takáto právna úprava môže mať zásadný vplyv aj na cezhraničný nákup, ktorý sa prejaví najmä v eliminácii hospodárskej súťaže a zabránení prílevu lepších alternatív na trh. Európsky výbor regiónov vo svojej Správe o vykonaní smerníc v oblasti verejného obstarávania z roku 2019 akcentuje na umožnenie predkladania ponúk potenciálnych zahraničných záujemcov, a najmä MSP.

Zrýchlenie procesu a eliminácia administratívnej záťaže nie je dostatočné zdôvodnenie na úkor zníženia transparentnosti, nediskriminácie a efektívnosti čerpania verejných prostriedkov. Zároveň zákonodarca správne uvádza, že takouto úpravou dochádza k znižovaniu počtu verejných obstarávaní, čo je v rozpore s hospodárskou súťažou.

Zvýšením limitov sa zníži aj verejná kontrola, čo bude mať zásadný negatívny vplyv na hospodárenie s verejnými prostriedkami, a to napr. z dôvodu zverejňovania zmlúv ex-post. Deregulácia zákaziek, ktorých predpokladaná hodnota zákazky bude pod limitom stanoveným nariadením vlády bude tak obrovská, že môže zdeformovať trh. Rovnako platí, že pri niektorých verejných obstarávateľoch (napr. obciach) nenastane situácia zníženia administratívnej záťaže, čo je taktiež jedným z účelov novely tohto zákona, ale nastane situácia, ktorá spôsobí, že hospodárska súťaž u nich úplne zanikne, pretože všetko, čo v rámci obce budú potrebovať, obstarajú mimo pôsobnosti zákona, pričom ročne sa bude jednať o značné finančné prostriedky, ktoré sa zo štátneho rozpočtu minú takmer bez akejkoľvek kontroly.

5. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V čl. I., navrhujeme vložiť nový novelizačný bod, ktorým sa upraví § 9 ods. 3 písm. a) bod 1 nasledovne:

„1. prevádzkovanie prenosovej sústavy určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo prevádzkovanie distribučnej sústavy určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo poskytovanie prístupu do takýchto sústav alebo“.

Odôvodnenie:

Zosúladenie znenia s článkom 9 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES, v ktorom sa používa pojem „poskytovanie“.

6. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V čl. I., navrhujeme vložiť nový novelizačný bod, ktorým sa upraví § 9 ods. 3 písm. b) bod 1 nasledovne:

„1. prevádzkovanie ťažobnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti, prevádzkovanie prepravnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo prevádzkovanie distribučnej siete určenej na poskytovanie služieb verejnosti alebo poskytovanie prístupu do takýchto sietí,“.

Odôvodnenie:

Zosúladenie znenia s článkom 8 ods. 1 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 2014/25/EÚ z 26. februára 2014 o obstarávaní vykonávanom subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva energetiky, dopravy a poštových služieb a o zrušení smernice 2004/17/ES, v ktorom sa používa pojem „poskytovanie“.

7. Pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

V čl. I., navrhujeme vložiť nový novelizačný bod, ktorým sa upraví § 10 odsek 10 nasledovne:

„(10) Ak to nevyklučujú osobitné predpisy, verejný obstarávateľ a obstarávateľ sú povinní vo formáte a postupmi na prenos dostupnými na webovom sídle úradu poslať na uverejnenie v profile súhrnnej správy o zmluvách so zmluvnými cenami vyššími ako 50 000 eur, ktoré uzavreli za obdobie kalendárneho polroka, a na ktoré sa podľa § 1 ods. 2 až 14 nevzťahuje tento zákon, a to priebežne počas kalendárneho polroka alebo hromadne najneskôr do 60 dní po skončení kalendárneho polroka. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nie sú povinní v súhrnnej správe podľa prvej vety uviesť zmluvy, ktoré boli zverejnené v Centrálnom registri zmlúv. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ v súhrnnej správe za každú zákazku podľa prvej vety uvedú najmä zmluvnú cenu, predmet zákazky a identifikáciu dodávateľa v rozsahu.“

Odôvodnenie:

Zmenu navrhujeme z dôvodu zmeny limitu uvedeného v bode 4 návrhu (§ 1 ods. 15) a z dôvodu formálnej jazykovej korektúry.

8. Pripomienka k čl. I. novelizačný bod 15 až 17

Návrh:

A. Nevkladať nový odsek 2 za odsek 1 § 11.

„(2) Zákaz podľa odseku 1 písm. c) a d) sa nevzťahuje na osoby vymenované v odseku 1 písm. c) 12. až 12. bodu, ktoré sa považujú za konečného užívateľa výhod z titulu ich členstva vo vrcholovom manažmente uchádzača podľa osobitného predpisu.33a“.

B. Upraviť výšku finančného limitu odseku 2 § 11 ZVO v súlade s ods. 2 § 2 zákona č. 315/2016 o registri partnerov verejného sektora a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „RPVS“), pričom navrhujeme znenie: V § 11 ods. 3 sa slová „zákazku s nízkou hodnotou“ nahrádzajú slovami „podlimitnú zákazku na tovary a služby a podlimitnú zákazku na stavebné práce s predpokladanou hodnotou zákazky nižšou ako 100 000 eur.

Odôvodnenie:

Ad A.

Doplnenie nového odseku neguje ustanovenia §11 ods. 1 písm. c) ZVO. Na jednej strane majú uchádzači povinnosť sa zapisovať do RPVS, ktorých konečným užívateľom sú subjekty uvedené v písm. c) a na druhej strane zákaz podľa odseku 1 písm. c) sa nevzťahuje na osoby vymenované v odseku 1 písm. c) 12. až 12. bodu. Zároveň je nesprávne uvedený odkaz na rozsah subjektov uvedených v písm. c).

Ad. B

Navrhované znenie odseku 2 § 11 ZVO:

Zákaz podľa odseku 1 písm. a) a b) sa nevzťahuje na rámcovú dohodu, ktorú uzatvárajú s verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom výlučne dvaja alebo viacerí uchádzači, ktorí sú fyzickými osobami a ktorá sa týka poskytovania služieb, a na zmluvu, rámcovú dohodu a koncesnú zmluvu uzatváranú na účely zabezpečovania ochrany života a zdravia v čase núdzového stavu^{34a}) alebo mimoriadnej situácie,^{34b}) ak sú zároveň splnené podmienky na použitie priameho rokovacieho konania z dôvodu mimoriadnej udalosti, alebo z naliehavého dôvodu spôsobeného krízou; ak ide o „podlimitnú zákazku na tovary a služby a podlimitnú zákazku na stavebné práce s predpokladanou hodnotou zákazky nižšou ako 300 000 eur“, splnenie podmienok pre použitie priameho rokovacieho konania sa nevyžaduje.

Podľa odseku 1 § 11 ZVO Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie uzavrieť zmluvu, koncesnú zmluvu alebo rámcovú dohodu s uchádzačom, subdodávateľom alebo subjektom uvedeným v písm. c), ktorý má povinnosť zapisovať sa do registra partnerov verejného sektora.

Zo znenia odseku 2 a 3 § 2 RPVS vyplýva, že

(2) Partnerom verejného sektora podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu až štvrtého bodu, šiesteho bodu a siedmeho bodu nie je ten, komu má byť jednorazovo poskytnuté plnenie zo zmluvy, ktorého hodnota neprevyšuje hodnotu 100 000 eur. Ustanovenia odseku 4 sa na jednorazovo poskytnuté plnenie použijú primerane.

(3) Partnerom verejného sektora podľa odseku 1 písm. a) prvého bodu až štvrtého bodu, šiesteho bodu a siedmeho bodu nie je ten, komu majú byť poskytnuté viaceré čiastkové alebo opakujúce sa plnenia zo zmluvy, ktorého hodnota úhrne neprevyšuje 250 000 eur.

Navrhovaná úprava je v nesúlade s ustanoveniami zákona o RPVS.

9. Pripomienka k čl. I. novelizačný bod 16

Navrhujeme v časti: „osoby vymenované v odseku 1 písm. c) 12. až 12. bodu, ktoré sa považujú“ opraviť označenie čísiel bodov.

Odôvodnenie:

V návrhu sa predmetné ustanovenie zmätočne a neurčito odkazuje na body: „12. až 12“.

10. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 22

Výzva na predkladanie ponúk sa nemusí zasielať iba prostredníctvom platformy, ale dovolené budú aj iné registrované el. prostriedky. Táto úprava nedáva z pohľadu transparentnosti, prehľadnosti a dostupnosti verejných obstarávaní zmysel, pretože bude možné opätovne extrémnym spôsobom skrývať jednotlivé zákazky, a najmä tie s nízkou predpokladanou hodnotou zákazky. Táto úprava predstavuje návrat k tzv. „nástenkovým tendrom“. Rovnako využívanie veľkého množstva elektronických prostriedkov zvyšuje náklady všetkých záujemcov, pretože musia vynakladať finančné prostriedky na sledovanie rôznych portálov a viacerých účtov jednotlivých verejných obstarávateľov. Čo môže vo veľkom odrádzať od účasti vo verejných obstarávaní a sústreďujú sa na súkromný sektor, čím sa môže značne znížiť technická kvalita predložených ponúk, ale aj zvýšiť ich cenová hladina.

Zároveň táto novela upúšťa od toľko pertraktovanej povinnosti zverejňovania informácií na jednom mieste za účelom zjednodušenia postupu a eliminácie akýchkoľvek zbytočných administratívnych a ekonomických nákladov aj pre uchádzačov, vrátane predvídateľnosti procesu a transparentného postupu, práve naopak zľahuje uchádzačom možnosť dozvedieť sa jednoduchým spôsobom o vyhlásenom verejnom obstarávaní, čo má za následok odrazenie od účasti vo verejnom obstarávaní. Ide o negatívny psychologický efekt, kedy uchádzači nemajú dostatok kapacity sledovať všetky dostupné elektronické platformy, a teda dozvedieť sa v dostatočnom časovom predstihu o vyhlásenom verejnom obstarávaní a následne v dostatočnej lehote pripraviť ponuku. Táto navrhovaná úprava má aj prepojenie na zrušenie inštitútu žiadostí o nápravu a skrátenie lehôt na podávanie námietok, kedy budú nastávať situácie, že uchádzač nebude stíhať sledovať všetky dostupné elektronické platformy, a teda nebude stíhať si preštudovať súťažné podklady a účinne sa brániť na Úrade pre verejné obstarávanie. Preto takáto úprava skôr uchádzačov demotivuje k prekladaniu ponúk, a tým vytvára väčšie riziko na korupčné správanie zo strany verejných obstarávateľov.

11. Pripomienka k čl. I. novelizačný bod 23

Navrhujeme vypustiť novelizačný bod bez náhrady.

Odôvodnenie:

Vypustenie odkazov na konkrétne ustanovenia ZVO by znamenalo nejednoznačné zadefinovanie lehôt, nakoľko ZVO obsahuje rôzne lehoty. Na tieto lehoty sú naviazané procesné a revízne postupy.

Zároveň pre jednoznačnosť by bolo vhodné doplniť v ust. § 48 ZVO lehoty, v akej je možné podať žiadosť o vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti a povinnosť VO/O poskytnúť tieto informácie v určitej lehote. Na zváženie dávame napr. takéto znenie:

- (1) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ poskytnú vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok účasti všetkým záujemcom, ktorí sú im známi,
 - a) najneskôr však päť dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo lehoty na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti za predpokladu, že o vysvetlenie záujemca alebo uchádzač požiada osem dní pred lehotou na predkladanie ponúk, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok;
 - b) ak sa použije zrýchlený postup z dôvodu naliehavej udalosti, je táto lehota najneskôr však tri dni pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo lehoty na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti za predpokladu, že o vysvetlenie záujemca požiada päť dní pred lehotou na predkladanie ponúk, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok;
- (2) Pokiaľ žiadosť o vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok účasti nie je doručená včas alebo nemá vplyv na vypracovanie ponuky, návrhu a preukázania splnenia podmienok účasti, verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ nemusí dodržať lehoty stanovené v ods. 1.
- (3) Pokiaľ žiadosť o vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok účasti je doručená včas podľa ods. 1 a verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ neposkytne vysvetlenie do 5 dní od obdržania žiadosti, predĺži lehotu na prekladanie ponúk, návrhu alebo na preukázanie splnenia podmienok účasti najmenej o toľko dní o koľko presiahla doba od doručenia žiadosti do odoslania vysvetlenia.

Takto by bola zabezpečená kontinuita verejného obstarávania, plnenia si povinností VO/O a uchádzačov a predíde sa predlžovanie verejného obstarávania.

12. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 24

Žiadame ponechať v pôvodnom znení zákona.

Máme za to, že tento úkon nepredstavuje príliš náročnú administratívu na strane VO/O. Jeho vypustenie by znamenalo zníženie transparentnosti verejného obstarávania so značným potenciálom zníženia hospodárnosti verejného obstarávania. Inými slovami, táto zmena je z nášho pohľadu v rozpore so zásadami verejného obstarávania tak ako sú ustanovené v § 10 ods. 2 ZVO.

Toto oznámenie prináša do priameho rokovacieho konania aspoň tú najmenšiu možnú mieru transparentnosti, kedy sa aj subjekty, ktoré neboli oslovené môžu dozvedieť o zámere využitia priameho rokovacieho konania môžu využiť ešte dostupné prostriedky obrany, aby mohli zabrániť nezákonnému použitiu tohto inštitútu, a teda zneužitiu právomoci verejného obstarávateľa. Táto pripomienka je podstatná a dôležitá najmä z dôvodu, že priame rokovacie konania sa využívajú primárne pri nadlimitných zákazkách, pri ktorých priame zadanie môže značne ovplyvniť podnikateľské prostredie a priniesť vo viacerých sférach konkurenčnú výhodu práve subjektu, ktorý bol oslovený v priamom rokovacom konaní. Rovnako platí, že keď už verejný obstarávateľ pristúpil k aplikácii priameho rokovacieho konania, tak ex-ante oznámenie by pre nich malo byť ten najmenší problém aj z pohľadu administratívnej záťaže.

Zároveň upozorňujeme, že zrušenie tejto povinnosti môže prispievať k zneužívaniu samotného inštitútu PRK, kedy verejný obstarávateľ si nemusí splniť ani elementárnu povinnosť vo forme informovanosti vo vzťahu k ostatným hráčom na trhu, čo má dopad aj na kontrolu oprávnenosti použitia tohto postupu. Navrhovanou úpravou sa poskytuje verejným obstarávateľom veľká miera svojoľnosti, čo má negatívny dopad na celkovú hospodársku súťaž.

Zdôvodnenie zákonodarca, že odstránením tejto povinnosti sa odstraňuje aj negatívny goldplating neobstojí, nakoľko ide o veľmi zásadnú informáciu, ktorá môže napomôcť k odhaleniu nezákonných postupov PRK (nedostatočné splnenie podmienok na tento postup).

13. Pripomienka k čl. I. novelizačný bod 25

Vypustiť novelizačný bod bez náhrady.

Odôvodnenie:

Podľa § 32 ods.1 ZVO, Verejného obstarávania sa môže zúčastniť len ten, kto spĺňa tieto podmienky účasti týkajúce sa osobného postavenia. Vypustením ust. §32 ods. 7 ZVO by sa verejného obstarávania mohol zúčastniť len uchádzač, ktorý nemá žiadne nedoplatky. Vypustením ust. § 32 ods. 7 ZVO by bola znemožnená účasť vo verejnom obstarávaní subjektom, ktorým síce vznikli nedoplatky na poistnom, ale v procese verejného obstarávania, buď nedoplatky zaplatili alebo si plnia svoje záväzky na základe splátkového kalendára.

Zároveň vyhodnocovanie splnenia podmienok účasti doplnením ust. § 40 ods. 12 ZVO, cit: „(12) Uchádzača alebo záujemcu nemožno vylúčiť z dôvodu nesplnenia podmienky účasti podľa § 32 ods. 1 písm. b) a c), alebo z dôvodu podľa § 40 ods. 8 písm. e), ak

a) zaplatil nedoplatky alebo mu bolo povolené nedoplatky platiť v splátkach, a to bez ohľadu na to, kedy nedoplatok vznikol alebo

b) nedoplatok nie je vyšší ako 200 eur, a to bez ohľadu na to, kedy nedoplatok vznikol.“.

stráca opodstatnenie, nakoľko podľa navrhovaného znenia §32 by nebolo možné, aby sa subjekt, ktorý má nedoplatky vôbec uchádzal o verejnú zákazku a teda VO/O nemá dôvod ustanovenie ods. 12 niekedy aplikovať.

14. Zásadná pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Pripomienka sa predkladá ako zásadná v prípade, že sa novelou zruší inštitút žiadosti o nápravu

Navrhujeme upraviť znenie § 48 ZVO nasledovne:

„§ 48 Vysvetlenie

(1) Verejný obstarávateľ a obstarávateľ bezodkladne poskytnú vysvetlenie informácií potrebných na vypracovanie ponuky, návrhu a na preukázanie splnenia podmienok účasti všetkým záujemcom, ktorí sú im známi, najneskôr však šesť pracovných dní pred uplynutím lehoty na predkladanie ponúk alebo lehoty na predloženie dokladov preukazujúcich splnenie podmienok účasti za predpokladu, že o vysvetlenie záujemca požiada dostatočne vopred; ak sa použije zrýchlený postup z dôvodu naliehavej udalosti, je táto lehota štyri pracovné dni.

(2) Pokiaľ o vysvetlenie dokumentov podľa § 2 ods. 3 písomne požiada záujemca, verejný obstarávateľ a obstarávateľ poskytne vysvetlenie vrátane presného znenia žiadosti bez identifikácie tohto záujemcu. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nie je povinný poskytnúť vysvetlenie, pokiaľ nie je žiadosť o vysvetlenie doručená včas, a to aspoň 3 pracovné dni pred uplynutím lehôt podľa odseku 1. Ak verejný obstarávateľ a obstarávateľ na žiadosť o vysvetlenie, ktorá nie je doručená včas, vysvetlenie poskytnú, nemusí dodržať lehoty podľa odseku 1.

(3) Pokiaľ je žiadosť o vysvetlenie dokumentov podľa § 2 ods. 3 doručená včas a verejný obstarávateľ a obstarávateľ neposkytnú vysvetlenie do 3 pracovných dní, predĺži lehotu na predkladanie ponúk najmenej o toľko pracovných dní, o koľko presiahla doba od doručenia žiadosti o vysvetlenie dokumentov podľa § 2 ods. 3 do poskytnutia vysvetlenia 3 pracovné dni.

(4) V prípade zmeny alebo doplnenia dokumentov podľa § 2 ods. 3, ak to ich povaha alebo rozsah vyžaduje, verejný obstarávateľ a obstarávateľ súčasne primerane predĺži lehotu na predkladanie žiadostí o účasť alebo ponúk. V prípade takej zmeny alebo doplnenia, ktorá môže rozšíriť okruh možných uchádzačov, verejný obstarávateľ a obstarávateľ predĺži lehotu tak, aby od odoslania zmeny alebo doplnenia dokumentov k verejnému obstarávaniu bola najmenej celú svoju pôvodnú dĺžku.

(5) V prípade, že postupom verejného obstarávateľa a obstarávateľa boli alebo mohli byť dotknuté práva alebo právom chránené záujmy záujemcu, záujemca je oprávnený proti takémuto postupu verejného obstarávateľa a obstarávateľa požiadať o nápravu. V žiadosti o vysvetlenie dokumentov podľa § 2 ods. 3 záujemca jednoznačne identifikuje časť žiadosti, ktorá má charakter žiadosti o nápravu. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ doručí do siedmich dní od doručenia žiadosti písomné oznámenie o výsledku vybavenia žiadosti o nápravu.“

Odôvodnenie:

Ako sa uvádza v tlačovej správe (viď <https://sita.sk/rasi-predstavil-navrh-zmien-v-obstaravani-maju-zjednodusit-a-zrychlit-zadavanie-zakaziek/>), verejné obstarávanie má zrýchliť aj vypustenie žiadostí o nápravu, ktoré majú uchádzači voči obstarávateľovi, keďže to európske predpisy nevyžadujú. Miesto toho bude posilnené vysvetľovanie podmienok obstarávania, kde sa môžu korigovať prípadné vecné, technické špecifikácie. „Odstraňujeme tým aj špekulatívne predlžovanie procesu. Záujemca nemusí súhlasiť s požiadavkou verejného obstarávateľa, pretože mnohokrát obhajuje svoje práva, ale za výsledok je zodpovedný verejný obstarávateľ,“ vysvetlil R. Raši.

V predloženom návrhu novely ZVO však ustanovenie § 48 ZVO (Vysvetlenie) ostalo v nezmenenej podobe, a preto navrhujeme jeho znenie upraviť a rozšíriť spôsobom, ktorý reflektuje na ustanovenia v českom zákone č. 134/2016 Zb. o zadávaní verejných zákaziek (ďalej len „ZZVZ“). Predložený návrh pracuje s pojmom definovaným v ustanovení § 2 ods. 3 ZVO.

K odseku 1: Navrhuje sa stanoviť lehoty počtom pracovných dní. Cieľom tohto ustanovenia je eliminovať prípady, kedy sú do lehoty zarátané aj dni pracovného pokoja (štátne sviatky) resp. pracovné dni, pri ktorých je vysoký predpoklad hromadného čerpania dovoleniek.

K odseku 2: Doplnené ustanovenie reflektuje prax v ČR, a to konkrétne ustanovenie § 98 ods. 3 ZZVZ. Zabraňuje zverejňovaniu obchodných mien záujemcov v procese vysvetľovania dokumentov k verejnému obstarávaniu a rieši situáciu vysvetľovania po uplynutí lehôt uvedených v ods.1.

K odseku 3: Doplnené ustanovenie reflektuje prax v ČR, a to konkrétne ustanovenie § 98 ods. 4 ZZVZ. Jednoznačným spôsobom stanovuje verejným obstarávateľom a obstarávateľom počet dní, o ktoré sú povinní predĺžiť lehotu na predkladanie ponúk v prípade neposkytnutia vysvetlenia dokumentov k verejnému obstarávaniu v zákonných lehotách.

K odseku 4: Doplnené ustanovenie reflektuje prax v ČR, a to konkrétne ustanovenie § 99 ods. 2 ZZVZ. Jednoznačným spôsobom vymedzuje postup verejného obstarávateľa alebo obstarávateľa v prípade zmien alebo doplnenia dokumentov k verejnému obstarávaniu.

K odseku 5: Pre prípad zrušenia inštitútu žiadosti o nápravu sa navrhuje toto doplnené ustanovenie, ktoré preberá formulácie a lehoty z vypustených § 163 až 165 ZVO (bod 39. Novely).

15. Pripomienka k čl. I. – vloženie nového novelizačného bodu

Navrhujeme upraviť znenie § 42 ods. 1 ZVO nasledovne:

„§ 42 Súťažné podklady

(1) Súťažné podklady sú písomné, grafické alebo iné podklady obsahujúce podrobné vymedzenie predmetu zákazky. V súťažných podkladoch verejný obstarávateľ a obstarávateľ uvedú všetky okolnosti, ktoré budú dôležité na plnenie zmluvy a na vypracovanie ponuky. Opis predmetu zákazky môže odkazovať aj na osobitný postup alebo metódu výroby alebo poskytovania požadovaných tovarov, stavebných prác alebo služieb, ako aj na osobitný postup inej fázy ich životného cyklu, a to aj vtedy, ak tieto faktory netvoria súčasť ich hmotnej podstaty, musia však súvisieť s predmetom zákazky a byť primerané jej hodnote a cieľom. Predmet zákazky musí verejný obstarávateľ a obstarávateľ opísať jednoznačne, úplne a nestranne na základe technických požiadaviek podľa prílohy č.3. Verejný obstarávateľ a obstarávateľ nesmie prenášať zodpovednosť za správnosť a úplnosť súťažných podkladov na uchádzača.“ (...)

Odôvodnenie:

Kvalita súťažných podkladov významným spôsobom ovplyvňuje rýchlosť a efektívnosť verejných obstarávaní. V procese spracovania ponuky nie je úlohou záujemcu vykonávať audit súťažných podkladov a zároveň nie je jeho povinnosťou na tieto chyby verejného obstarávateľa a obstarávateľa upozorňovať (napr. postupom podľa § 48 ZVO). Doplnené ustanovenie reflektuje na prax v ČR, a to konkrétne ustanovenie § 36 ods. 3 ZZVZ. Takto upravené znenie je zároveň v súlade s rozhodovacou praxou ÚVO (viď napr. Rozhodnutie Predsedu ÚVO č.sp. 5631-P/2023 zo dňa 02.11.2023, bod 80) a českého ÚOHS (viď napr. Rozhodnutie ÚOHS č.j. ÚOHS-S0272/2018/VZ-26587/522/JKr. Zo dňa 11.09.2018 alebo Rozhodnutie ÚOHS č.j. ÚOHS-S062/2011/VZ-7411/2011/Mne zo dňa 26.07.2011).

16. Pripomienka k čl. I. novelizačný bod 27

Návrh: V § 60 ods. 12 sa na konci pripája táto veta: „Splnenie podmienok účasti podľa § 32 ods. 1, § 33 ods. 1 písm. d) a § 34 ods. 1 písm. a), b) a i) sa posudzuje odo dňa predloženia žiadosti o účasť.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme zmenu odkazu na § 32 ods. 1 ZVO, nakoľko v § 32 ods. 2 ZVO sú uvedené len doklady, akými sa preukazuje splnenie podmienok účasti podľa § 32 ods. 1 ZVO.

17. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 31, v časti §108 odsek 2 a 6

V § 108– navrhujeme ods. 2 ZVO doplniť povinnosť náležitého zverejnenia zadávanej zákazky verejným obstarávateľom a zároveň doplniť možnosť uchádzať sa o získanie podlimitnej zákazky v hodnote do 1 500 000 eur bez DPH každému hospodárskemu subjektu spĺňajúceho požiadavky verejného obstarávateľa.

V § 108 - navrhujeme ods. 6 ZVO vypustiť bez náhrady.

Odôvodnenie:

Predkladaná novela zásadným spôsobom mení pravidlá zadávania podlimitných zákaziek, a to osobitne pri zákazkách na stavebné práce v hodnote až do 1 500 000 eur bez DPH.

Napriek skutočnosti, že navrhované zmeny narúšajú samotnú podstatu verejného obstarávania a presúvajú zadávanie stavebných zákaziek v hodnote až do 1 500 000 eur bez DPH do sféry svojvoľného rozhodovania verejných obstarávateľov, pri súčasnej likvidácii akejkoľvek možnosti účinnej kontroly zadávacieho procesu, predkladateľ novely v dôvodovej správe k § 108 neuvádza žiadne konkrétne dôvody, prečo sú takéto zmeny nevyhnutné a akým spôsobom posilnia princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti, princíp proporcionality a princíp hospodárnosti a efektívnosti pri nakladaní s verejnými zdrojmi. Predkladateľ novely odôvodnenie k novelizovanému bodu 32 (§ 108), napriek jeho závažnosti, zúžil len na všeobecné konštatovanie o údadnom zefektívňovaní a zrýchľovaní zadávania zákaziek.

V kontexte ďalších navrhovaných zmien je zrejmé, že predkladateľ novely zjavne zúžil vnímanie problému s dĺžkou trvania procesu verejného obstarávania v Slovenskej republike na obmedzovanie hospodárskej súťaže a na elimináciu opravných a kontrolných mechanizmov (zrušenie inštitútu vysvetľovania v celom podlimitnom postupe, zrušenie inštitútu žiadosti o nápravu, výrazné obmedzenie inštitútu námietok).

Predkladateľ novely pritom v predkladanej novele vôbec nereflektuje skutočnosť, že najvýraznejší negatívny vplyv na dĺžku procesu verejného obstarávania majú nekvalitne a neodborne pripravené súťažné podklady predkladané záujemcom zo strany verejných obstarávateľov.

Významný počet podaných žiadostí o vysvetlenie, žiadostí o nápravu a námietok je vynútených práve z dôvodu potreby odstraňovania často aj závažných nedostatkov v súťažných podkladoch, resp. z dôvodu potreby hospodárskych subjektov brániť sa proti účelovo nastaveným eliminačným požiadavkám, ktorými sa niektorí verejní obstarávatelia snažia manipulovať proces verejného obstarávania.

Máme za to, že navrhované zásadné zmeny v postupe zadávania zákaziek na stavebné práce v hodnote do 1 500 000 eur bez DPH si vyžadujú exaktnejšie zdôvodnenie.

V tejto súvislosti zdôrazňujeme, že predkladateľ novely nepredložil žiadne overiteľné fakty, ktoré by preukazovali, aký konkrétny vplyv na dĺžku trvania procesu verejného obstarávania bude mať zvýšenie finančného limitu zákaziek, pri ktorých nie je možné podať námietky z aktuálnych 800 000 eur bez DPH na navrhovaných 1 500 000 eur bez DPH. Predkladateľ novely tak bez náležitého odôvodnenia mení súťaž hospodárskych subjektov o získanie zákazky financovanej z verejných zdrojov v hodnote až do 1 500 000 eur bez DPH na proces de facto pridelenia zákaziek, a to len na základe svojvoľného rozhodnutia verejného obstarávateľa.

Zároveň predkladateľ zrušením možnosti podania námietok v tomto novom procese pridelenia zákaziek, účinne eliminuje jediný mechanizmus schopný reálne zabrániť účelovému a nezákonnému rozdávaniu zákaziek v hodnote až do 1 500 000 eur bez DPH a to aj hospodárskym subjektom, ktorý ani nemajú realizáciu predmetu zákazky v predmete podnikania, ktoré sú v konflikte záujmov vo vzťahu k verejnému obstarávateľovi a dokonca aj hospodárskym subjektom, ktoré majú zákaz účasti vo verejnom obstarávaní (navrhované znenie § 108 ods. 6 ZVO). Predkladateľ novely v navrhovanom znení § 169 ods. 4 zveruje preskúmvanie úkonov verejného obstarávateľa pri tomto postupe zadávania podlimitných zákaziek namiesto odborníkom na Úrade pre verejné obstarávanie (v rámci konania o námietkach) orgánu vnútornej kontroly verejného obstarávateľa, ktorú má navyše vykonávať až po zadaní zákazky.

Orgán vnútornej kontroly verejného obstarávateľa je pritom finančne závislý od verejného obstarávateľa, čo zakladá dôvodnú pochybnosť o objektivite kontrolného procesu.

Akákoľvek kontrola vykonávaná ex post, teda v čase, keď je už zákazka zadaná, prípadne aj zrealizovaná a zaplatená už nemá pre poškodené hospodárske subjekty žiaden reálny význam a zároveň ani nie je spôsobilá zvrátiť dôsledky nezákonného zadania zákazky hospodárskemu subjektu, ktorý ju nikdy nemal získať.

Zadávanie zákaziek s hodnotou do 1 500 000 eur bez DPH predkladateľ novely nevyňal z pôsobnosti zákona o verejnom obstarávaní a preto pri tomto postupe musia byť dodržané základné princípy verejného obstarávania definované v platnom znení § 10 ods. 2 zákona č. 343/2015 Z.z. o verejnom obstarávaní.

Uvedenú skutočnosť potvrdzuje aj predkladateľ novely v navrhovanom § 108 ods. 3, v ktorom osobitne zdôrazňuje povinnosť verejných obstarávateľov aj pri tomto postupe zadávania zákaziek zabezpečiť dodržanie princípov rovnakého zaobchádzania a princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov a postupovať v súlade s princípom transparentnosti.

Predkladateľ novely však v tejto súvislosti neukladá verejným obstarávateľom vôbec žiadne povinnosti a dodržiavanie základných princípov verejného obstarávania v tomto postupe zadávania zákaziek tak bude výlučne otázkou „morálneho kompasu“ vedúcich predstaviteľov verejných obstarávateľov.

Zdôrazňujeme, že peniaze, ktorými verejní obstarávatelia financujú zadávané zákazky nie sú ich súkromné zdroje, ale verejné zdroje, teda peniaze občanov.

Dodržiavanie aspoň základných princípov verejného obstarávania pri zadávaní zákaziek financovaných z verejných zdrojov preto musí byť garantované účinnými mechanizmami a nástrojmi jasne určenými zákonom a nie len spoliehaním sa na morálne odhodlanie verejných obstarávateľov dodržiavať ich.

Predkladateľom navrhovaný postup pridelovania podlimitných zákaziek na stavebné práce v hodnote do 1 500 000 eur bez DPH zásadným spôsobom porušuje princíp rovnakého zaobchádzania, princíp nediskriminácie hospodárskych subjektov, princíp transparentnosti a účinne marí akúkoľvek reálnu hospodársku súťaž o získanie zákazky medzi potenciálnymi uchádzačmi.

Zároveň neexistencia čestnej a spravodlivej hospodárskej súťaže zmarí naplnenie hlavného účelu verejného obstarávania a to zabezpečenie realizácie verejného záujmu vyjadreného v predmete zákazky za najvýhodnejších podmienok pre verejného obstarávateľa.

V prostredí neexistujúcej hospodárskej súťaže, keď si verejný obstarávateľ len na základe svojvoľného rozhodnutia vyberie, ktoré tri hospodárske subjekty osloví na predloženie ponuky nie je možné získať ekonomicky najvýhodnejšiu ponuku a takýto spôsob pridelovania zákaziek vytvorí ideálne prostredie pre pridelovanie zákaziek hospodárskym subjektom v konflikte záujmov vo vzťahu k verejným obstarávateľom.

Verejným obstarávateľom v prostredí bez reálnej hospodárskej súťaže, budú predkladané predražené cenové ponuky, z ktorých si verejný obstarávateľ vyberie tú „najvýhodnejšiu“.

Riziko účelovej manipulácie pri zadávaní podlimitných zákaziek s hodnotou až do 1 500 000 eur bez DPH zvyšuje aj navrhované znenie § 108 ods. 6, ktorým predkladateľ umožňuje v tomto postupe zadávania zákaziek uzavrieť zmluvu aj s uchádzačom, ktorý ani nemá oprávnenie realizovať predmet zadávanej zákazky, alebo ktorý má zákaz účasti vo verejnom obstarávaní, prípadne ktorý je v konflikte záujmov vo vzťahu k verejnému obstarávateľovi.

Zásadný rozdiel medzi aktuálne platným stavom a navrhovanou zmenou je v bezprecedentnom porušení princípu transparentnosti, keď predkladateľ umožní zadávať verejným obstarávateľom napr. zákazky na stavebné práce v hodnote až 1 500 000 eur bez DPH bez akéhokoľvek zverejnenia. Predkladateľ novely dokonca verejným obstarávateľom neukladá ani len povinnosť zverejnenia aspoň na internetovej stránke verejného obstarávateľa.

Predkladateľ novely predkladaným návrhom účinne eliminuje uplatňovanie princípu transparentnosti v procese zadávania podlimitných zákaziek s hodnotou do 1 500 000 eur bez DPH.

Pridelovanie týchto zákaziek bude prebiehať doslova v utajenom režime, keď sa konkurenčné hospodárske subjekty, hospodárske subjekty z iných členských štátov EÚ, ktoré by mohli mať záujem o získanie zákazky, ako aj verejnosť

dozvie o pridelení zákazky v hodnote napr. 1 500 000 eur bez DPH až z Centrálného registra zmlúv, teda v čase, keď už bude možné len akceptovať status quo.

Svojvoľný výber troch hospodárskych subjektov, ktoré verejný obstarávateľ osloví na predloženie ponuky, je flagrantným porušením princípu nediskriminácie hospodárskych subjektov, ktorým tak bude znemožnené uchádzať sa o získanie zákazky financovanej z verejných zdrojov a to aj napriek skutočnosti, že sú schopné realizovať predmet zákazky, nakoľko sa o zámere jej zadania verejným obstarávateľom ani len nedozvedia.

Navrhované znenie § 108 ods. 2 je v rozpore s ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora (ďalej len „ESD“), ktorá je pre Slovenskú republiku ako zmluvnej strany Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva záväzná a Slovenská republika je povinná ju rešpektovať a to aj pri právnej úprave podlimitného postupu zadávania zákaziek. V tejto súvislosti dávame do pozornosti predkladateľovi novely rozsudky ESD vo veci Telaustria alebo vo veci Parking Brixen, v ktorých ESD konštatuje „zo zásad rovnakého zaobchádzania a nediskriminácie vyplýva povinnosť transparentnosti, ktorá spočíva v zabezpečení zodpovedajúceho stupňa zverejnenia umožňujúceho otvorenie trhu hospodárskej súťaži v prospech každého potenciálneho uchádzača“.

A ďalej, ESD v rozsudku vo veci Coname definuje, že povinnosť transparentnosti vyžaduje, aby mal každý podnik prístup k zodpovedajúcim informáciám týkajúcim sa zákazky predtým než bude zadaná, a to tak, aby tento podnik mohol dať najavo svoj záujem o získanie tejto zákazky.

Rozpor navrhovaného spôsobu zadávania podlimitných zákaziek s hodnotou do 1 500 000 eur bez DPH s platným právom EÚ potvrdzuje aj stanovisko Európskej komisie uvedené vo Výkladovom oznámení Komisie o právnych predpisoch Spoločenstva uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní (napr. Smernica EP a Rady 2014/24/EÚ o verejnom obstarávaní).

Len pre spresnenie uvádzame, že predmetné výkladové oznámenie je zhrnutím judikatúry ESD Komisiou a preto sú právne výroky, konštatovania a závery uvedené v tomto výkladovom oznámení pre členské krajiny EÚ záväzné a členské krajiny sú povinné ich v právnej úprave podlimitných postupov zadávania verejných zákaziek rešpektovať.

Predmetné stanovisko je uvedené v bode 2.1.1. výkladového oznámenia, v ktorom sa Komisia venuje povinnosti zabezpečiť primerané uverejnenie oznámenia pred zadaním zákazky vo vzťahu k podnikom z iných členských štátov.

Je zrejmé, že keď judikatúra ESD a v nadväznosti na nich aj Komisia priznáva právo na zverejnenie oznámenia pred zadaním zákazky verejnými obstarávateľmi v Slovenskej republike podnikom z iných členských štátov EÚ, o to viac toto právo patrí „domácim“ podnikom, teda hospodárskym subjektom so sídlom v Slovenskej republike.

Vo svojom stanovisku Komisia uvádza: „Komisia je toho názoru, že kontaktovanie rôznych možných uchádzačov nie je v tejto súvislosti postačujúce, aj keď verejný obstarávateľ nevynechá podniky z ostatných členských štátov alebo sa pokúsi osloviť všetkých možných dodávateľov. Takýmto selektívnym prístupom sa nedá vylúčiť diskriminácia možných uchádzačov, najmä nových subjektov na trhu. To isté platí aj o všetkých formách „pasívneho“ uverejnenia, keď verejný obstarávateľ neuverejní oznámenie aktívne, ale iba odpovedá na žiadosti o informácie od žiadateľov, ktorí sa vlastnými prostriedkami dozvedeli o úmysle zadať zákazku. Podobne sa za primerané uverejnenie oznámenia nepokladajú ani informácie prostredníctvom jednoduchých odkazov na správy masovokomunikačných prostriedkov, parlamentné či politické rokovania alebo iné udalosti, ako napr. kongresy.“

A ďalej, „Jediný spôsob, ako je možné splniť požiadavky stanovené Európskym súdnym dvorom, je preto uverejniť dostatočne prístupné oznámenie pred zadaním zákazky. Toto oznámenie by mal uverejniť verejný obstarávateľ s cieľom otvoriť zadanie zákazky hospodárskej súťaži.“

Predkladateľ novely však navrhovanými zmenami pri zadávaní podlimitných zákaziek s hodnotou do 1 500 000 eur bez DPH vytvára presný opak stavu požadovaného ESD a Komisiou.

Navrhované znenie § 108 ods. 6 taktiež hrubo porušuje princíp rovnakého zaobchádzania, keď uchádzači nebudú musieť spĺňať rovnaké požiadavky pre uzavretie zmluvy na zadávanú zákazku.

V danom prípade pôjde o zákazky, ktoré podľa zákonodarcu počas rokov 2020 až 2022 tvorili 43-55% z celkového počtu zákaziek zverejňovaných UVO. Z uvedeného vyplýva, že pri približnom percente zákaziek už viac nebude potrebné po prijatí navrhovanej novely zverejňovať výzvu, a teda poskytnúť informáciu všetkým potenciálnym subjektom na trhu (uchádzačom), že sa môžu zúčastniť verejného obstarávania, čím v žiadnom prípade nedochádza k naplneniu účelu zverejnenia zákazky voči neurčitému okruhu subjektov. Zákonodarca tak uzatvára trh a eliminuje zdravú hospodársku súťaž. Je pravdou, že tento postup bol možný aj v doterajšej právnej úprave, avšak finančný limit, u ktorého bol takýto postup možný, bol značne nižší, čo aspoň čiastočne limitovalo nevhodné nakladanie so štátnymi finančnými prostriedkami.

Verejný obstarávateľ tak môže navrhovaným postupom podľa § 108 ods. 2 osloviť tri hospodárske subjekty, z ktorých jeden môže mať zákaz účasti vo verejnom obstarávaní, jeden bude v priamom konflikte záujmov vo vzťahu k zadávateľovi zákazky a tretí nebude mať vôbec oprávnenie na realizáciu predmetu zadávanej zákazky a navrhované znenie § 108 ods. 6 umožní verejnému obstarávateľovi vyhlásiť jedného z týchto pochybných hospodárskych subjektov za úspešného uchádzača a uzatvoriť s ním zmluvu.

Obdobne absurdná situácia môže nastať, keď sa v „súťaži“ stretnú dva pochybné hospodárske subjekty napr. so serióznou stavebnou spoločnosťou, spĺňajúcou všetky požiadavky zákona o verejnom obstarávaní, či už na osobné postavenie alebo neexistenciu dôvodov na vylúčenie a verejný obstarávateľ zákazku zadá hospodárskemu subjektu, ktorý tieto požiadavky nespĺňa.

Z vyššie uvedených príkladov je zrejmé, že v nerovnakom postavení môžu byť nie len oslovené hospodárske subjekty, ale diskriminované a znevýhodnené voči pochybným hospodárskym subjektom budú v skutočnosti všetky poctivé stavebné spoločnosti a to nie len tie pôsobiace na slovenskom trhu.

Navrhované zmeny vytvoria prostredie, v ktorom konkurentom serióznym stavebným spoločnostiam budú môcť byť rôzne pochybné hospodárske subjekty a je vylúčené, aby tento stav spĺňal požiadavky na čestnú a spravodlivú hospodársku súťaž pri zadávaní podlimitných zákaziek s hodnotou do 1 500 000 eur bez DPH.

Vzhľadom na rozpor navrhovaného znenia § 108 ods. 2, ods. 6 s ustálenou judikatúrou Európskeho súdneho dvora a základnými princípmi verejného obstarávania upravenými v § 10 ods. 2 platného zákona o verejnom obstarávaní žiadame predkladateľa novely, aby do navrhovaného znenia § 108 ods. 2 doplnil povinnosť náležitého zverejnenia zadávanej zákazky verejným obstarávateľom a zároveň, aby umožnil uchádzať sa o získanie podlimitnej zákazky v hodnote do 1 500 000 eur bez DPH každému hospodárskemu subjektu spĺňajúceho požiadavky verejného obstarávateľa.

Vo vzťahu k navrhovanému § 108 ods. 6 žiadame predkladateľa novely o jeho vypustenie bez náhrady.

18. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 31, v časti §108 odsek 4

Inštitúty nadlimitných zákaziek (ktoré nie sú osobitne upravené pri podlimitných zákazkách) sa pri podlimitných zákazkách budú používať, iba ak budú uvedené vo výzve. Navrhujeme túto zmenu úplne vypustiť. Nikdy nedôjde k dobrovoľnému využívaniu prísnejšej právnej úpravy, ak to nie je nevyhnutné, pričom platí, že takáto zmena zákona len nabáda verejných obstarávateľov k cieľovému obchádzaniu zákona a využívaniu čo najmenej prísnych pravidiel.

19. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 31, v časti §109 odsek 1

V dôsledku návrhu sa výzva do vestníka bude povinne zasielať len pri zákazkách, kde možno podať námietky, t.j. iba pri zákazkách na stavebné práce s PHZ rovnakou alebo vyššou ako 1 500 000 eur a pri ktorých existuje cezhraničný záujem.

Navrhujeme úplne vypustiť. Touto úpravou sa docieli len stav, kedy verejný obstarávateľia budú až do limitu, kde začínajú nadlimitné zákazky úplne ignorovať zákonnú úpravu a zadávať zákazky podľa svojho voľného uváženia. Tieto ich postupy budú v zásade absolútne nekontrolované, keďže sa vypúšťajú akékoľvek nároky na transparentnosť. Rovnako platí, že v rôznych odvetviach sa takto mimo pôsobnosť zákona dostane obrovské množstvo zákaziek, čo spôsobí prakticky zánik hospodárskej súťaže v prostredí verejného obstarávania, a zároveň môže vyvolať monopolné postavenie niektorých subjektov na trhu.

V danom prípade pôjde o zákazky, ktoré podľa zákonodarcu počas rokov 2020 až 2022 tvorili 43-55% z celkového počtu zákaziek zverejňovaných ÚVO. Z uvedeného vyplýva, že pri približnom percente zákaziek už viac nebude potrebné po prijatí navrhovanej novely zverejňovať výzvu, a teda poskytnúť informáciu všetkým potenciálnym subjektom na trhu (uchádzačom), že sa môžu zúčastniť verejného obstarávania, čím v žiadnom prípade nedochádza k naplneniu účelu zverejnenia zákazky voči neurčitému okruhu subjektov. Zákonodarca tak uzatvára trh a eliminuje zdravú hospodársku súťaž. Je pravdou, že tento postup bol možný aj v doterajšej právnej úprave, avšak finančný limit, u ktorého bol takýto postup možný, bol značne nižší, čo aspoň čiastočne limitovalo nevhodné nakladanie so štátnymi finančnými prostriedkami.

Pre verejného obstarávateľa to bude znamenať, že nebude musieť postupovať tak, aby zohľadnil jednotlivé princípy verejného obstarávania, najmä princíp hospodárnosti a efektívnosti vychádzajúc pritom predovšetkým z charakteru, rozsahu, dostupnosti a hodnoty predmetu zákazky a tiež aby vynaložené náklady na predmet zákazky boli primerané jeho kvalite a cene.

20. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 32

Navrhujeme ponechanie inštitútu vysvetľovania v znení § 113 ods. 7 ZVO bez zmeny.

Odôvodnenie:

Inštitút vysvetlenia informácii uvedených vo výzve na predkladanie ponúk, v súťažných podkladoch alebo inej sprievodnej dokumentácii je kľúčovým nástrojom prostredníctvom ktorého môžu hospodárske subjekty upozorniť verejného obstarávateľa na závažné nedostatky v súťažnej dokumentácii ako napr. na chyby v poskytnutej projektovej dokumentácii, chyby v poskytnutom výkaze výmer, chyby v požadovaných technických postupoch, chyby v parametroch požadovaných stavebných materiálov.

Inštitút vysvetlenia je taktiež vhodným nástrojom, ktorý môžu hospodárske subjekty využiť na komunikáciu s verejným obstarávateľom a upozorniť ho na chyby v zadávacej dokumentácii spôsobené zlyhaním ľudského faktora. Inštitút vysvetlenia je aj nástrojom, prostredníctvom ktorého môžu hospodárske subjekty upozorniť verejného obstarávateľa na podmienky a požiadavky obmedzujúce hospodársku súťaž a zároveň umožňuje verejnemu obstarávateľovi odstrániť tieto nedostatky časovo nenáročným spôsobom.

Inštitút vysvetlenia tak zásadným spôsobom pomáha verejným obstarávateľom získať odborné stanovisko kvalifikovaných hospodárskych subjektov k podmienkam a požiadavkám verejného obstarávateľa na realizáciu predmetu zákazky, čo v konečnom dôsledku prispeje k rýchlejšej realizácii požadovaného diela (nedostatky v zadávacej dokumentácii nebude potrebné riešiť po uzavretí zmluvy, teda až v čase realizácie diela) a zároveň zvýši hodnotu získanú verejným obstarávateľom, resp. môže prispieť k zníženiu celkových nákladov na realizáciu diela.

21. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 39

Navrhujeme ponechať možnosť podania žiadosti o nápravu. Ide o procesný inštitút, ktorý sa v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky pomerne dobre adaptoval, pričom z praktického hľadiska možno konštatovať, že v prípade kedy uchádzač predloží dobre spracovanú a odôvodnenú žiadosť o nápravu verejnemu obstarávateľovi, tak sa pomerne často vyskytujú prípady, kedy dôjde k jej vyhoveniu a nie je potrebné využívať inštitút námietok a zahľcovať Úrad pre verejné obstarávanie, čím dochádza k uľahčovaniu práce Úradu pre verejné obstarávanie. Priestor na zlepšenie vidíme skôr v hľadaní riešení, ako zabrániť účelovým námietkam.

. Dôvodová správa k tomu stručne argumentuje odstránením goldplatingu. Nesúhlasíme so zrušením inštitútu žiadosti o nápravu a navrhujeme ho ponechať v aktuálnom znení. Nemožno sa stotožniť, že žiadosť o nápravu predstavuje goldplating, t.j. vnútroštátnu úpravu nad rámec toho, čo požadujú Smernice EÚ. Revízne Smernice EÚ sú zámerne formulované všeobecne, aby poskytli štátu právny rámec pre revízne postupy. Je už na rozhodnutí konkrétneho štátu, aký systém revíznym postupov sám vymyslí a zavedie. Revízne Smernice EÚ vyžadujú od členského štátu, aby zaviedol taký revízny postup, ktorý zabezpečí prevenciu porušení vo verejnom obstarávaní. Žiadosť o nápravu je práve takýmto preventívnym nástrojom, v praxi najčastejšie smerujúcim proti podmienkam súťaže. Žiadosť o nápravu umožňuje odstránenie protisúťažných podmienok ešte počas priebehu súťaže a to bez ingerencie ÚVO. Ide tak o efektívny a rýchly nástroj vyriešenia podmienok súťaže, s ktorými záujemcovia nesúhlasia a sám verejný obstarávateľ na ne musí efektívne a vecne reagovať do 7 dní, aby mohol ukončiť súťaž. Odstránením inštitútu žiadosti o nápravu sa dosiahne, že záujemcovia budú musieť rovno podávať námietky na ÚVO, ktorý bude o nich rozhodovať 30 dní. Námietky síce nemajú odkladný účinok, ale ÚVO im ho môže priznať. Tým sa bude naťahovať

proces verejného obstarávania, čo nie je účelom predkladanej novely. Záujemcovia by boli súčasne nepomerne finančne zaťažovaní skladaním kaucii, keďže každý nesúhlas so súťažnými podmienkami budú musieť riešiť námietkami, ktoré môžu vyžadovať samostatné kaucie. Záujemcovia často riešia svoj nesúhlas so súťažnými podmienkami podaním žiadosti o vysvetlenie súťažných podkladov, avšak pri tomto inštitúte z praktických dôvodov nie je toľko priestoru na argumentáciu záujemcu, a následnú argumentáciu verejného obstarávateľa. Totiž, tzv. „otázky a odpovede“ nemôžu mať pri každej otázke rozsah 5 - 6 strán, čo bežne majú žiadosti o nápravu. Súčasne nemožno opomenúť, že zákonná úprava inštitútu žiadosti o vysvetlenie súťažných podkladov, neupravuje možnosť požadovať zmenu súťažných podkladov, iba ich vysvetlenie. Skutočnosť, že sa v praxi povoľuje aj žiadanie zmeny súťažných podkladov, je len výsledkom praxe ÚVO a verejných obstarávateľov. Nemožno opomenúť, že inštitút žiadosti o nápravu predstavuje akýsi „filter“ pre námietky záujemcov. Záujemcu môže presvedčiť odôvodnenie zamietnutia žiadosti o nápravu zo strany verejného obstarávateľa, a preto sa neobrátí na ÚVO s námietkami. Zachovaním inštitútu žiadosti o nápravu sa predíde zahlcovaniu ÚVO neopodstatnenými námietkami.

Záverom teda zhŕňame, že vypustenie zavedeného a fungujúceho inštitútu žiadosti o nápravu je kontraproduktívne pre obe strany verejného obstarávania. Záujemcov a taktiež aj VO/O. Novela v tomto smere by znamenala, že uvedené subjekty stratia možnosť korigovať súťažné podklady bez ingerencie Úradu pre verejné obstarávanie vo forme námietkového konania. Toto môže v konečnom dôsledku spôsobiť úplne opačné dôsledky – predĺženie procesu verejného obstarávania a zaťaženie Úradu pre verejné obstarávanie záležitosťami, ktoré boli doteraz vyriešené na úrovni uchádzač – VO/O

Upozorňujeme tiež na fakt, že v prípade vypustenie bude potrebné primerane upraviť aj ustanovenia, ktoré sú obsahovo naviazané na vypustenie tejto úpravy, a to najmä: § 20 ods. 11 písm. h), § 56 ods. 2 až 5, § 170 ods. 2, ods. 4 písm. a) a b), ods. 5 písm. d), § 171 ods. 4 písm. j), § 187h ods. 5.

22. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 39, v časti §164

V nadväznosti na zrušenie žiadosti o nápravu sa skracuje lehota na obranu proti súťažným podmienkam uvedeným v oznámení o vyhlásení a súťažných podkladoch – podávajú sa iba námietky a do 10 dní od zverejnenia dokumentov, čo v prípade zložitých zákaziek bude pre podnikateľov mimoriadne náročné, ak nie nereálne.

Navrhujeme ponechať žiadosti o nápravu, nakoľko vyššie uvedený stav, je v praxi nereálny. Značná časť spoločností sa verejných obstarávaní zúčastňuje na dennodennej báze, kedy riešia v jednom čase prípravu ponúk a štúdium súťažných podkladov pri viacerých zákazkách zároveň (často sa rozprávkame aj o 10 zákazkách za týždeň). Skutočnosť, že je potrebné spracovať a podať námietky k rozsiahlym zákazkám do 10 dní (a zároveň sa navrhuje viazanosť Úradu pri preskúmvaní zákazky, len v rozsahu námietok), je nereálna, pretože záujemcovia/uchádzači nebudú schopní v tak krátkom čase posúdiť súťažné podklady a spracovať relevantné námietky, na podklade ktorých budú vedieť doceliť nápravu. V praxi sa budú prelínať dva stavy. Po prvé bude nastávať situácia, že záujemca/uchádzač nestihne námietky podať vôbec. Po druhé môže nastať situácia, kedy záujemca/uchádzač námietky podá, avšak tieto sa budú sústreďovať maximálne na jeden najvýznamnejší problém z celého balíka súťažných podkladov, pretože k viacerým sa nestihne vyjadriť pre krátkosť lehoty.

Tento stav má rovnako presah na povinnosť zloženia kaucie v prípade, ak uchádzač chce podať námietky na Úrad pre verejné obstarávanie. Každý uchádzač si pred podaním námietok posúdi svoje finančné možnosti a ekonomický status predtým, ako sa rozhodne kauciu zaplatiť a podať námietky, pričom toto posúdenie zaberie rovnako určité množstvo času. V navrhovanej úprave preto bude musieť v každom prípade nastať pre uchádzača ideálny stav, kedy sa dozvie o zákazke ihneď po jej vyhlásení, zároveň bude mať dostatok kapacít na jej preštudovanie a vyhodnotenie súťažných podmienok, bude mať priestor na prijaté rozhodnutia o zložení kaucie a stihne ju zložiť v lehote (pripísať na účet Úradu pre verejné obstarávanie), a zároveň stihne pripraviť samotné znenie námietok. Máme za to, že takýto ideálny stav nastane len v zlomkoch prípadov, pretože celková lehota, počas ktorej je potrebné tieto úkony stihnúť je neprimerane krátka, a ak si zoberieme jednotlivé návrhy zmien v rámci novely spoločne a prepojíme si ich do uceleného znenia, tak aj nereálna.

Ide o zásadnú pripomienku. Žiadame ponechanie inštitútu žiadosti o nápravu v pôvodnom znení, ako jeden z revíziých konaní prostredníctvom ktorého si uchádzači uplatňujú svoje práva.

23. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 41, v časti §169 odsek 1

Pred uzavretím zmluvy sa kontrola bude vykonávať len na návrh VO/O – úrad nebude môcť kontrolovať ex offa – oslabuje sa moc ÚVO, nakoľko si ani nebude môcť „osvojiť“ podnety ako doteraz. Navrhujeme túto úprav ponechať v pôvodnom znení, teda, že preskúmavanie úkonov kontrolovaného pred uzatvorením zmluvy môže vykonávať aj Úrad z vlastnej činnosti. Týmto návrhom novely zákona sa docieli sa ešte viac stav, kedy sa nebudú vykonávať kontroly ani pri zákazkách, kedy došlo k zjavnému porušeniu zákona, pretože veľa uchádzačov sa rozhodne nepodať námietky.

Zároveň táto novela zásadne oslabuje právomoc úradu, ktorý ako orgán ochrany práva má primárne kontrolovať dodržiavanie zákonnosti nad verejným obstarávaním.

24. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 41, v časti §169 odsek 2

Po uzavretí zmluvy bude môcť úrad kontrolu vykonávať ex offa, vypúšťa sa však možnosť konania na základe podnetu verejnosti (osoby, ktorá nebola oprávnená podať námietky), úrad si bude môcť len „osvojiť“ podnet.

Navrhujeme úpravu ponechať v pôvodnom znení. Práve podávanie podnetov zo strany osôb, ktoré neboli oprávnené podať námietky rozbehlo rôzne veľké prípady, pri ktorých bol porušený zákon a následne sa táto situácia vyriešila riadnym verejným obstarávaním. Rovnako platí, že práve táto nezávislá verejnosť je ten subjekt, ktorý sa najviac venuje analýze možných porušení zákona a snaží sa vykonať nápravu. V tejto časti by sme skôr odporúčali sa venovať možnostiam, aby došlo k zamedzeniu podávania účelových a šikanózných podnetov, prípadne opätovných podnetov v tých istých veciach.

25. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 41, v časti §169 odsek 3

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

„(3) Preskúmanie úkonov kontrolovaného môže úrad uskutočniť aj z vlastného podnetu úradu alebo na základe podnetu podľa odseku 2 písm. c) doručeného úradu po zrušení postupu zadávania zákazky alebo koncesie, po zrušení postupu zadávania časti zákazky alebo časti koncesie a po zrušení súťaže návrhov.“

Odôvodnenie:

Navrhujeme v uvedenom ustanovení vypustiť slová „po uzavretí zmluvy“. Predmetnú zmenu navrhujeme vykonať z dôvodu zmätočnosti ustanovenia, kedy nie je zjavné v akých prípadoch by mohlo dochádzať k zrušeniu postupov zadávania zákaziek alebo koncesií, zrušeniu postupov zadávania časti zákaziek alebo časti koncesií a zrušeniu súťaže návrhov po uzavretí zmluvy.

26. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 42

Zákazky pri ktorých nemožno podať námietky preskúmava vnútorný kontrolór; úrad musí len na podnet NKU, PMU, OČTK a na základe vlastného plánu 1/2 ročného kontrolnej činnosti. Opätovne táto úprava súvisí s posunom limitov a zrušením zákaziek s nízkou hodnotou, kedy sa v zásade z podlimitných zákaziek stávajú zákazky s nízkou hodnotou. Táto úprava spôsobí naozaj len to, že v rôznych oblastiach, v ktorých sa primárne zadávajú zákazky, ktoré sa pohybujú v týchto limitoch (zákazky s nízkou hodnotou, podlimitné zákazky), nebudú tieto zákazky žiadnym spôsobom kontrolované a bude dochádzať k ich priamemu zadávaniu. Čo spôsobí extrémne narušenie hospodárskej súťaže, ak nie jej úplne vymazanie. Rovnako sa niektoré subjekty budú stávať dominantnými vo svojich oblastiach výkonu podnikateľskej činnosti. Zároveň bude platiť, že hospodárnejšie budú s finančnými prostriedkami nakladať súkromné subjekty pri nákupe služieb ako štát, a to v prevažnej časti rôznych podnikateľských sfér, nakoľko do režimu podlimitných zákaziek sa zmestí extrémne množstvo verejných obstarávaní, najmä pri zmluvách na 12 až 24 mesiacov.

Ide o úplne popretie účelu samotného zákona o verejnom obstarávaní a jeho princípov, najmä hospodárnosti a rovnakého zaobchádzania.

27. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 45

Zužuje sa okruh subjektov oprávnených podať námietky – vypúšťa sa oprávnenie osoby ktorej práva a chránené záujmy boli alebo mohli byť dotknuté, ako aj orgánu ŠS, ktorý poskytuje prostriedky z EU fondov - námietky bude môcť podať len uchádzač, záujemca alebo účastník súťaže návrhov. Navrhujeme túto zmenu vypustiť. Už teraz vznikajú rôzne nezrovnalosti medzi Úradom pre verejné obstarávanie a orgánmi štátnej správy, ktoré poskytujú finančné prostriedky z EÚ, pričom touto úpravou dôjde iba k prehĺbeniu svojvoľného výkladu zákona o verejnom obstarávaní, práve zo strany týchto orgánov štátnej správy, čím sa vytvoria dva rôzne smery výkladu zákona o

verejnom obstarávaní. Rovnako nedáva zmysel zobrať možnosť obrany osobám, ktorých práva mohli byť porušené, ak tieto osoby nebudú mať možnosť podávať námietky, pretože možnosti ich obrany a domáhania sa nápravy takmer úplne zaniknú. Zároveň platí, že tieto osoby sú už dnes extrémne limitované povinnosťou zloženia kaucie za podanie námietok, kedy veľa subjektov upustí od využívania tohto inštitútu najmä z ekonomických dôvodov, čím dochádza k tichému súhlasu aj s nezákonným stavom vo verejných obstarávaníach.

Navrhovaná úprava podľa zákonodarcu je odstránením goldplatingu a zrýchleniu konania tzv. neodôvodnených námietok avšak na druhej strane takýto stav spôsobí, že bude dochádzať nielen k porušovaniu zákonných postupov a podmienok, ale na druhej strane sa to prejaví v nekvalitne dodaných tovaroch a službách, či navyšovaní vysúťaženej ceny, keď v dôsledku nemožnosti obrany, budú úspešní uchádzači, ktorých plnenia budú nedostatočné, čo si vyžiada zbytočné navyšovanie cien. Dôsledkom návrhu nebude žiadna vysoká a kvalitná kontrola, skôr limitovanie transparentnosti konania

28. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 47

Zužuje sa okruh VO voči ktorým je možné podať námietky – ostávajú vyňaté podlimitné zákazky na T a S, pri SP sa zvyšuje limit výnimky z 800 000 eur na 1 500 000 eur a zároveň sa zavádza nová výnimka, týkajúca sa neexistencie cezhraničného záujmu. Navrhujeme úplne vypustiť. Týmto návrhom nastane situácia, kedy v zásade nebude kontrolovaná prevažná väčšina zákaziek, ktoré sú zadávané. V doterajšom koncepte sa v zásade nekontrolujú zákazky s nízkou hodnotou, ktoré tvoria veľkú časť z celkového počtu zadávaných zákaziek, pričom týmto návrhom sa tento okruh ešte značne rozšíri, a zároveň bude nabádať verejných obstarávateľov ešte k čoraz častejšiemu účelovému deleniu zákaziek, aby sa vyhlí nadlimitnému režimu.

Nevidíme preto dôvod navýšiť limit na takmer dvojnásobok. Ako kompromisné riešenie si vieme predstaviť sumu jeden milión EUR, zohľadňujúcu tak aj infláciu v posledných dvoch rokoch.

29. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 47

Vzhľadom na zložitost' problematiky preukazovania existencie cezhraničného záujmu a náročnosti procesu vyhodnocovania významu zadávanej zákazky pre vnútorný trh verejnými obstarávateľmi v súlade s európskymi pravidlami, žiadame predkladateľa novely, aby aspoň v dôvodovej správe jednoznačne špecifikoval, ako majú verejní obstarávatelia postupovať pri vyhodnocovaní, či v prípade nimi zadávanej podlimitnej zákazky je možné túto považovať za zákazku s cezhraničným záujmom.

Odôvodnenie:

V súvislosti s navrhovaným znením § 170 ods. 7) písm. b) bod 2. dávame do pozornosti predkladateľa novely právny názor JUDr. Juraja Tkáča z Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave k téme „Cezhraničný záujem vo verejnom obstarávaní“ publikovaný v publikácii: „Zefektívnenie právnej úpravy verejného obstarávania a jej aplikácie v kontexte práva európskej únie. Zborník z vedeckých konferencií "Nezávislosť, zodpovednosť a ochrana verejného záujmu pri trhovej regulácii a verejnom obstarávaní" a „Administratívne trestanie a alternatívne prístupy k riešeniu porušení pravidiel verejného obstarávania" organizovaných Univerzitou Komenského v Bratislave, Právnickou fakultou v dňoch 25. novembra 2020 a 3. decembra 2020“. Citujeme: „V kontexte vyššie uvedeného je možné vysloviť názor, že je nepochybné, že aj pri zákazkách nedosahujúcich prahové hodnoty zákaziek regulovaných režimom právnej úpravy na komunitárnej úrovni je nevyhnutné, aby aj tieto zákazky s cezhraničným záujmom boli zo strany verejných obstarávateľov pravidelne a riadne zverejňované. Keďže však v súčasnosti neexistuje jednoduché pravidlo, na základe ktorého verejní obstarávatelia posúdia to, či príslušná zákazka vykazuje alebo nevykazuje znaky zákazky s cezhraničným záujmom, javí sa ako účelné, aby zákonodarca aj na ochranu verejných obstarávateľov ustanovil generálnu povinnosť zverejňovania aj zákaziek dosahujúcich hodnoty nižšie, ako sú zákazky dosahujúce prahové hodnoty. V súvislosti s návrhom, ktorý bol predložený zo strany vlády, je možné vysloviť názor, že úroveň zverejňovania zákaziek navrhnutá v tomto návrhu nie je súladná s mierou úrovne zverejňovania zákaziek s cezhraničným záujmom v zmysle Výkladového oznámenia. Z uvedeného dôvodu by v prípade, ak by prešiel vládny návrh, predmetná navrhovaná právna úprava predstavovala v konečnom dôsledku ďalšiu administratívnu záťaž pre verejných obstarávateľov, keďže tí by museli analyzovať to, či zákazka vykazuje znaky cezhraničného záujmu. Ak by verejný obstarávateľ nesprávne analyzoval zákazku ako zákazku nevykazujúcu znaky cezhraničného záujmu, nie je možné vylúčiť, že v prípade následnej kontroly by verejnému obstarávateľovi hrozila sankcia za primerané nezverejnenie takejto zákazky. Aj v kontexte uvedeného sa javí ako nevhodná navrhovaná právna úprava nezverejňovania zákaziek nedosahujúcich prahové hodnoty. V súlade s princípom transparentnosti vo verejnom obstarávaní je teda presne opačný režim, keď sú paušálne zverejňované aj zákazky s nižšou ako prahovou hodnotou.“

30. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 48, v časti §171 odsek 7

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

„(7) V záujme hospodárnosti môže úrad spojiť do jedného postupu preskúmanie úkonov kontrolovaného, ak sa týkajú toho istého verejného obstarávania; o spojení úrad informuje účastníkov a zverejní túto informáciu v profile kontrolovaného. Ustanovenie § 169 odsek 5 tým nie je dotknuté.“

Odôvodnenie:

Doplnenie navrhujeme z dôvodu právnej istoty zachovania cieľa a významu § 169 odsek 5 aj v spojenom konaní podľa ustanovenia § 171 ods. 7 zákona o VO.

31. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 51, v časti §173 odsek 1 a §173 odsek 3

Navrhujeme ponechať aktuálnu formuláciu.

Odôvodnenie:

Pripomienka smeruje k zneniu: „dokumentáciu potrebnú na posúdenie namietaných skutočností“ Aktuálne znenie ZVO uvádza „kompletnú dokumentáciu podľa § 24“.

Neodporúčame zmenené znenie. Aj keď toto znenie reflektuje princíp novely z „nachádzacieho“ na kontradiktórny spôsob konania (t.j. ÚVO kontroluje len namietané skutočnosti), tak toto znenie môže spôsobovať praktické problémy. Novelizované znenie môže spôsobiť v praxi spor o tom, či ten-ktorý dokument je potrebný, alebo nie je potrebný k namietaným skutočnostiam. Sprístupnenie kompletnej dokumentácie by pri dnešnej elektronickej podobe verejného obstarávania malo byť jednoduchým úkonom, ktorý nijako nezaťažuje obstarávateľa a nepredlžuje preskúmanie úkonov. Naopak, predlžovanie môže spôsobovať spor o tom, ktorý dokument je potrebný na konanie. Spor môže vzniknúť medzi samotným ÚVO a kontrolovaným, alebo aj kontrolovaným a navrhovateľom v námietkovom konaní. Preto vzhľadom na riziko predlžovania konania a vzhľadom na nenáročnosť sprístupnenia kompletnej dokumentácie navrhujeme ponechať aktuálne znenie § 173 ods. 1 písm. a) a b) ZVO v časti „kompletnú dokumentáciu podľa § 24“.

32. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 51, v časti §173 odsek 1, písm. a) a b)

V § 173 ods. 1 navrhujeme zjednotiť lehoty uvedené v:

- písm. a) – lehota v trvaní siedmich dní, v ktorej je potrebné úradu doručiť písomné vyjadrenie k podaným námietkam a doručenie potrebnej dokumentácie na posúdenie namietaných skutočností a
- písm. b) – lehota v trvaní štyroch pracovných dní, v ktorej je potrebné úradu doručiť dokumentáciu potrebnú na posúdenie skutočností uvedených v podnete,

na jednotnú lehotu siedmich pracovných dní a zaviesť povinnosť úradu upozorniť a druhovo určiť dokumentáciu potrebnú pre preskúmanie úkonov kontrolovaného. Za týmto účelom navrhujeme na koniec § 173 ods. 1 písm. a) ako aj na koniec písm. b) doplniť: „V prípade, ak je pre preskúmanie úkonov kontrolovaného nevyhnutné predložiť určitý konkrétny druh dokumentácie, úrad je povinný na to upozorniť, a určiť druh, výpočet a rozsah potrebnej dokumentácie“.

Odôvodnenie:

Predmetnú úpravu navrhujeme z dôvodu zjednodušenej aplikácie zákona spojenej so zjednocovaním lehôt uvedených v zákone. Navrhujeme aj zavedenie povinností pre úrad vopred upozorniť a druhovo určiť dokumentáciu potrebnú pre preskúmanie úkonov kontrolovaného, aby sa v záujme hospodárnosti, účelnosti a efektívnosti nepredkladala dokumentácia, ktorá nesúvisí s preskúmaním úkonov kontrolovaného, resp. aby úrad priamo druhovo určil rozsah požadovanej dokumentácie a neponechával by úvahu o rozsahu a druhu potrebnej dokumentácie na účastníka konania.

33. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 51, v časti §173 odsek 4

V § 173 ods. 4 z dôvodu jazykovej korektúry navrhujeme upraviť prvú vetu pred bodkočiarkou tak, že pred slová: „...potrebný na posúdenie namietaných skutočností...“ sa vloží slovo: „je“. Predmetnú zmenu navrhujeme z dôvodu formálnej jazykovej korektúry.

34. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 51, v časti §173 odsek 5

Vypustiť dotknuté ustanovenie bez náhrady.

Odôvodnenie:

Pripomienka sa týka časti znenia ustanovenia o nariadení zrušenia použitého postupu zákazky. Zrušenie vyhláseného verejného obstarávania je najtvrdším rozhodnutím pre verejného obstarávateľa. Takisto najviac vplýva na efektívnosť obstarávania, pretože súťaž musí byť na novo vyhlásená. Zo ZVO a z Metodiky ÚVO vyplýva dobrá prax, že k takýmto rozhodnutiam má dôjsť až vtedy, ak nie je možná náprava nezákonného úkonu (t.j. nie je možná revízia). Navrhujeme aby táto subsidiarita zrušenia použitého postupu zadávania zákazky bola výslovne uvedená v tomto ustanovení, aby bolo zrejmé, že nepreskúmateľnosť úkonu nie je jediným kritériom pre rozhodnutie, či ÚVO nariadi zrušiť súťaž.

35. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 51, v časti §173 odsek 12

Ustanovenie navrhujeme formulovať nasledovne:

“(12) Úrad pred vydaním protokolu podľa § 175 ods. 1 písm. c) vyzve kontrolovaného, aby sa v lehote, ktorá nesmie byť kratšia ako sedem pracovných dní odo dňa doručenia výzvy, písomne vyjadril ku skutočnostiam, ktoré úrad zistil; na vyjadrenie a dôkazy doručené po uplynutí tejto lehoty úrad neprihliada. Lehota podľa § 175 ods. 5 neplynie od vydania výzvy podľa prvej vety do doručenia vyjadrenia kontrolovaného alebo do uplynutia lehoty podľa prvej vety, podľa toho, ktorá skutočnosť nastane skôr.”.

Odôvodnenie:

Predmetnú úpravu navrhujeme z dôvodu zjednodušenej aplikácie zákona spojenej so zjednocovaním lehôt uvedených v zákone.

36. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 59, v časti §175 odsek 7

Podľa záveru o vyššie uvedenej pripomienke k § 169 ods. 5, t. j. či bude UVO preskúmať aj úvahy, ktorými sa kontrolovaný pri postupe podľa tohto ZVO riadil, navrhujeme upraviť § 169 ods. 5 a zosúladiť jeho znenie s ustanovením § 175 ods. 7 alebo jedno z ustanovení vypustiť, keďže ide o duplicitu.

Navyše z predchádzajúcej úpravy nie je jasné, či v námietkovom konaní bude UVO viazaný len skutočnosťami, proti ktorým námietky smerujú alebo bude preskúmať navyše aj úvahy, ktorými sa kontrolovaný pri postupe podľa tohto zákona riadil.

37. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 59, v časti §175 odsek 12

Podľa navrhovaného ustanovenia § 175 ods. 12 posledná veta znie „Protokol nie je preskúmateľný súdom.“ Navrhujeme, aby bolo možné preskúmať protokol súdom.

Alebo alternatívne navrhujeme do zákona o VO zaviesť možnosť zmeniť alebo zrušiť protokol na obdobnom procesnom postupe ako je uvedený v § 184y zákona o VO, prípadne umožniť jeho preskúmateľnosť predsedom úradu podľa § 177 zákona o VO.

Odôvodnenie:

Predmetnú zmenu navrhujeme z dôvodu, že protokol môže mať svojím obsahom za určitých okolností dopad aj na práva alebo právom chránené záujmy dotknutých osôb, napríklad aj v prípade hrozby zvýšenia pokuty podľa navrhovaného znenia § 182 ods. 7, ak nedôjde k odstráneniu protiprávneho stavu na základe vydaného protokolu podľa navrhovaného znenia § 175 ods. 2. V prípade protokolu, ktorý by bol nejasný alebo zjavne nesprávny by sa účastník konania mohol dostať do situácie, kedy by bez možnosti obrany proti protokolu, a z obavy z navýšenia prípadnej výšky pokuty, pristúpil aj k úkonom, ktoré by prekračovali jeho povinnosť vyplývajúce zo zákona o VO, čo by mohlo byť v rozpore so zásadami hospodárnosti a efektívnosti upravenými zákonom o VO.

38. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 69

Navrhujeme vypustenie novelizačného bodu bez náhrady.

Odôvodnenie:

Sme zásadne proti navrhovanej úprave. V novele na viacerých miestach predkladateľ znižuje sankcie na strane VO/O a na druhej strane chce zaviesť novú sankciu, navyše s fatálnym následkom na podnikanie záujemcu. V minulosti už

predkladateľ navrhoval sankcie za uplatnenie nedôvodnej námietky a po diskusiách v rámci rozporových konaní z nich upustil. Veríme, že tak tomu bude aj v tomto prípade.

39. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 86, v časti §184o odsek 11

Navrhujeme doplniť medzi údaje, ktoré sa nezverejňujú na webovom sídle úradu, a ktoré sú uvedené v odseku 10 aj údaj o rodnom čísle registrovanej osoby.

§ 184o ods. 11 teda navrhujeme v znení: „(11) V zozname registrovaných osôb sa na webovom sídle úradu uverejňujú údaje uvedené v odseku 10 okrem údajov o mieste trvalého pobytu a rodného čísla registrovanej osoby.“.

Odôvodnenie:

Uvedenú úpravu navrhujeme z dôvodu ochrany osobných údajov registrovaných osôb.

40. Zásadná pripomienka k čl. I – vloženie nového novelizačného bodu

V § 187i ods. 22 navrhujeme vypustiť časť prvej vety za bodkočiarkou:

„to neplatí ak ide o rozhodnutie rady o odvolaní proti rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ktorým sa kontrolovanému neukladá povinnosť“

Odôvodnenie:

Keďže Úrad pre verejné obstarávanie ani Rada úradu pre verejné obstarávanie nie sú súdnym orgánom, ich rozhodnutia musia byť preskúmateľné súdom (alebo iným orgánom súdneho charakteru), v opačnom prípade Slovenská republika nenaplnila svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o Európskej únii a zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sú o. i. premietnuté aj v Revízijských smerniciach. Z ustanovenia Smernice Rady EÚ 89/665/EHS a Smernice Rady EÚ 92/13/EHS vyplýva, že ak orgány zodpovedné za postupy preskúmania nemajú súdnu povahu, ich rozhodnutia musia byť vždy písomne odôvodnené. V takom prípade je tiež potrebné ustanoviť postupy, ktoré zabezpečia, aby každé údajné nezákonné opatrenie prijaté orgánom zodpovedným za preskúmanie alebo každý údajný nedostatok pri výkone na neho prenesených právomocí mohli byť predmetom súdneho preskúmania alebo preskúmania iným orgánom, ktorý je súdnym orgánom v zmysle článku 234 zmluvy a ktorý je nezávislý od verejného obstarávateľa, ako aj orgánu zodpovedného za preskúmanie.

Súdny prieskum sa v našom právnom poriadku realizuje v správnom súdnictve.

Až do novely zákona o verejnom obstarávaní, ktorá nadobudla účinnosť 31. marca 2022, zákon o verejnom obstarávaní v ust. § 178 ods. 4 zakotvoval právomoc súdu preskúmať akékoľvek rozhodnutie Rady úradu pre verejné obstarávanie o odvolaní. Táto prieskumná právomoc sa týkala ako meritórnych rozhodnutí Rady úradu pre verejné obstarávanie (vrátane rozhodnutia o zamietnutí odvolania a potvrdení rozhodnutia), tak aj rozhodnutí o zastavení konania. Avšak v dôsledku pozmeňujúceho a doplňujúceho návrhu skupiny poslancov NR SR bola z prieskumnej právomoci súdu vyňatá možnosť preskúmania rozhodnutia rady zo strany súdu v prípade, že ide o rozhodnutie rady o odvolaní proti rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ktorým sa kontrolovanému neukladá povinnosť, a to bez akéhokoľvek relevantného zdôvodnenia účelu tejto úpravy, ktorá predstavuje zásadný zásah do práva na súdnu ochranu garantovaného Ústavou Slovenskej republiky.

41. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 94

V novelizačnom bode 94 v §187q navrhujeme vložiť nový odsek 3 v znení:

„(3) Rozhodnutie rady o odvolaní proti rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ktorým sa kontrolovanému neukladá povinnosť, vydané po 30. marci 2022, je preskúmateľné súdom. Žaloba musí byť podaná do 30 dní odo dňa účinnosti tohto zákona.“

Odôvodnenie:

Účelom navrhovanej úpravy je zabezpečiť, aby prieskumnej právomoci súdov podliehali aj rozhodnutie rady o odvolaní proti rozhodnutiu úradu vydanému v konaní o preskúmanie úkonov kontrolovaného po uzavretí zmluvy, ktorým sa kontrolovanému neukladá povinnosť, ktoré boli novelou zákona o verejnom obstarávaní č. 64/2022 Z. z. vyňaté z možnosti preskúmania súdov tak, aby Slovenská republika naplnila svoje záväzky vyplývajúce zo Zmluvy o Európskej únii a zo Zmluvy o fungovaní Európskej únie, ktoré sú o. i. premietnuté aj v Revízijských smerniciach.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2024/51>

Republiková únia zamestnávateľov je členom:
